

Obywatelstwo polskie dla cudzoziemców

W sierpniu 2012 weszła w życie nowa ustawa o obywatelstwie polskim. Zmieniły się warunki uzyskania obywatelstwa, dla wielu grup cudzoziemców wprowadzono obowiązek znajomości języka polskiego.

Istnieją dwie drogi do polskiego obywatelstwa dla cudzoziemców:

Prezydent Polski – może nadać polskie obywatelstwo wnioskodawcy, gdy uzna to za słuszne. Cudzoziemiec nie musi spełniać żadnych formalnych wymagań – a jedynie przekonująco wykazać swoje więzi z Polską.

Wojewoda – może uznać cudzoziemca za polskiego obywatela, gdy cudzoziemiec złoży w tej sprawie wnioski i spełni określone wymagania.

Uzyskanie polskiego obywatelstwa daje cudzoziemcowi pełnię praw obywatelskich w Polsce (np. prawo udziału w wyborach), możliwość uzyskania polskiego paszportu i ułatwienia w podróżowaniu za granicę; oznacza też jednak obowiązki – na przykład podatkowe. Nabywając obywatelstwo polskie cudzoziemiec staje się jednocześnie obywatelem Unii Europejskiej.

Uwaga! Informacje na temat możliwości uzyskania polskiego obywatelstwa dla cudzoziemców-małżonków oraz dzieci obywateli polskich publikujemy w osobnej ulotce.

Cudzoziemcy w Polsce mają dwie drogi uzyskania polskiego obywatelstwa:

- nadanie obywatelstwa przez Prezydenta Polski;
- uznanie za obywatela polskiego przez wojewodę, po spełnieniu określonych warunków.

Nadanie obywatelstwa

Cudzoziemiec, który przebywa legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może złożyć wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego za pośrednictwem wojewody właściwego ze względu na swoje miejsce zamieszkania. Wniosku w tej sprawie nie mogą złożyć osoby przebywające w Polsce na podstawie wizy albo ruchu bezwizowego. Cudzoziemiec zamieszkujący na stałe za granicą składa wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego za pośrednictwem polskiego konsula.

Cudzoziemiec nie musi spełniać żadnych warunków (na przykład, nie musi mieszkać w Polsce określonej liczby lat), musi natomiast w swoim wniosku wykazać swoje więzi z Polską.

Prezydent może nadać obywatelstwo osobie, której jego zdaniem to obywatelstwo powinno być nadane – i nie musi swojej decyzji uzasadniać. Postanowienia Prezydenta RP w tej sprawie są ostateczne i nie przysługują od nich odwołanie ani skarga do sądu administracyjnego, w postępowaniu tym nie stosuje się bowiem przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Wniosek składa się na urzędowym formularzu, osobiście albo pocztą (wtedy podpis cudzoziemca na wniosku powinien być potwierdzony urzędowo). Wszelkie dokumenty wydane w językach innych niż polski należy złożyć razem z tłumaczeniem przysięgłym na język polski.

Oczekiwanie na postanowienie Prezydenta w sprawie nadania lub odmowy nadania obywatelstwa polskiego wynosi 2-3 lata.

Uznanie za polskiego obywatela

Cudzoziemiec, który spełnia określone warunki, może wystąpić o uznanie go za obywatela polskiego. Wniosek w tej sprawie składa się do wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania cudzoziemca. Aby złożyć wniosek, cudzoziemiec musi przebywać w Polsce określony czas na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub na podstawie prawa stałego pobytu.

O ile Prezydent może podejmować decyzje o nadaniu obywatelstwa oceniając motywacje i argumenty cudzoziemca, to wojewoda może uznać za obywatela polskiego osobę, która spełni konkretne wymogi. Spełnienie tych wymogów nie oznacza, że cudzoziemiec otrzyma obywatelstwo polskie.

Cudzoziemcowi odmawia się uznania za obywatela polskiego, gdy nabycie

przez niego obywatelstwa polskiego stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Nieprzerwany pobyt

Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za nieprzerwany, gdy żadna z przerw w nim nie była dłuższa niż 6 miesięcy i nie przekroczyła łącznie 10 miesięcy w okresie wymaganego pobytu, chyba że przerwa była spowodowana:

- wykonywaniem obowiązków zawodowych lub świadczeniem pracy za granicą, na podstawie umowy z pracodawcą, którego siedziba znajduje się na terytorium Polski;
- towarzyszeniem małżonkowi wykonującemu takie obowiązki zawodowe;
- leczeniem cudzoziemca.

Cudzoziemcom, którzy przebywają w Polsce w związku z uzyskaniem ochrony: statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub pobytu tolerowanego do wymaganego czasu nieprzerwanego pobytu w Polsce zalicza się czas oczekiwania na decyzję w sprawie przyznania ochrony, nawet gdy cudzoziemiec przebywał w tym czasie w areszcie lub ośrodku strzeżonym.

Kto może być uznany za polskiego obywatela?

Ustawa o obywatelstwie polskim mówi, że za obywatela polskiego uznaje się:

- Cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Polski co najmniej 3 lata na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub na podstawie prawa stałego pobytu, który ma w Polsce stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego.
- Cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Polski co najmniej 2 lata na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, które uzyskał w związku z uzyskaniem w Polsce statusu uchodźcy.
- Cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie w Polsce co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, pobyt rezydenta długoterminowego UE lub prawa stałego pobytu, który nie posiada żadnego obywatelstwa.
- Cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie i legalnie na terytorium Polski co najmniej 10 lat, który:
 - posiada zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub prawo stałego pobytu, oraz

- posiada w Polsce stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego. (w tym przypadku nie jest ważne, na jakiej podstawie cudzoziemiec przebywał 10 lat w Polsce, byle ten pobyt był legalny. Ważne, by w momencie składania wniosku cudzoziemiec posiadał wymagany status prawny).
- Cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Polski co najmniej 2 lata na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, które uzyskał w związku z polskim pochodzeniem.
- Ustawa przewiduje też możliwości uznania za obywateli polskich małoletnich dzieci i małżonków polskich obywateli – informacje na ten temat podajemy w osobnej ulotce.

Jak złożyć wniosek?

Do złożenia wniosku o uznanie za polskiego obywatela potrzebne są następujące dokumenty:

1. Wniosek – 1 egz. o uznanie za obywatela polskiego sporządzony w języku polskim na formularzu urzędowo określonym.
2. Zdjęcia - 1 egz. w wymaganym formacie (przykłady i opis wymagań technicznych dostępne są w Urzędach Wojewódzkich).
3. Odpis zupełny aktu urodzenia – wydany przez polski urząd stanu cywilnego, w oryginale, nie starszy niż 3 miesiące. Akt urodzenia wydany w języku obcym musi być najpierw przetłumaczony przez tłumacza przysięgłego, a potem zarejestrowany w polskim urzędzie stanu cywilnego – który wyda następnie odpis wymagany przy składaniu wniosku.

Znajomość języka polskiego

Wnioskując o uznanie za obywatela polskiego przez wojewodę cudzoziemiec musi wykazać znajomość języka polskiego. Może dołączyć do wniosku świadectwo ukończenia polskiej szkoły w Polsce, szkoły za granicą (z wykładowym językiem polskim), albo certyfikat znajomości języka polskiego.

Taki certyfikat wydaje Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego Jako Obcego (www.buwiwm.edu.pl/certyfikacja/ - strona tylko w języku polskim). Instytucja ta prowadzi egzaminy w różnych miastach w Polsce. Egzaminy są odpłatne – koszt wynosi około 80 euro. W 2012 roku prowadzono egzaminy od poziomu B1 (znajomość języka na poziomie komunikatywnym).

4. Dokument potwierdzający stan cywilny (odpis aktu małżeństwa, rozvodu, zgonu współmałżonka) – wydany przez polski urząd stanu cywilnego, w oryginale. Zagraniczne akty muszą być najpierw przetłumaczone i wpisane do polskich rejestrów.
5. Kserokopia ważnego paszportu lub dokumentu podróży.
6. Kserokopia zezwolenia na pobyt stały w Polsce, osiedlenie się lub pobyt rezydenta długoterminowego UE.
7. Kserokopia karty stałego pobytu lub dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu.
8. Potwierdzenie zameldowania (stałego lub czasowego).
9. Urzędowe poświadczenie znajomości języka polskiego (patrz ramka).
10. Oświadczenie o datach pobytu w Polsce w wymaganym okresie oraz dokumenty potwierdzające pobyt w Polsce we wskazanym czasie (paszport ze stemplami, bilety lotnicze albo inne dowody). Gdy cudzoziemiec nie jest w stanie przekazać takich dokumentów, sporządza oświadczenie w tej sprawie, w którym deklaruje czas pobytu w Polsce.
11. Dokumenty potwierdzające zawodowe osiągnięcia cudzoziemca (tytuły naukowe, zawodowe) oraz prowadzoną przez niego działalność społeczną i polityczną.

12. Dokument potwierdzający obywatelstwo małżonka cudzoziemca.
13. Informacje (dokumenty lub oświadczenie) stwierdzające, czy cudzoziemiec posiadał wcześniej lub ubiegał się o polskie obywatelstwo.
14. Dowód wniesienia opłaty skarbowej (219 PLN).

Dodatkowo, cudzoziemcy, którzy muszą wykazać posiadanie stabilnego i regularnego źródła dochodu oraz tytułu prawnego do zajmowanego lokalu mieszkalnego w Polsce dołączają do wniosku:

- Dokumenty potwierdzające posiadanie źródła dochodu (np. umowa o pracę, zaświadczenie o zatrudnieniu, PIT)
- Tytuł prawny do lokalu mieszkalnego (np. umowę najmu mieszkania).

Gdy wniosek obejmuje dzieci

Wniosek w sprawie uznania za obywatela polskiego lub nadania obywatelstwa polskiego dla dzieci poniżej 18 roku życia mogą składać opiekunowie prawni dziecka. Dziecko powyżej 16 roku życia musi dodatkowo wyrazić na to zgodę.

Cudzoziemiec, który występuje o nadanie obywatelstwa polskiego lub uznanie za obywatela polskiego, we wniosku umieszcza dodatkowo dane dziecka. Nadanie obywatelstwa polskiego rodzicom lub uznanie ich za obywateli polskich rozciąga się na dzieci pozostające pod ich władzą rodzicielską (jeżeli nie ukończyły 18 lat). Dziecko powyżej 16

Obywatelstwo dla dzieci

roku życia musi wyrazić zgodę na nabycie polskiego obywatelstwa.

Jeśli tylko jedno z rodziców dziecka nabywa polskie obywatelstwo, decyzja ta obejmuje dziecko pod warunkiem, że drugi z rodziców oficjalnie wyrazi na to zgodę (chyba, że drugi rodzic nie ma władzy rodzicielskiej nad dzieckiem).

Dzieci bez opieki

Dziecko uzyskuje polskie obywatelstwo z mocy prawa, jeżeli urodziło się na terytorium Polski, a jego rodzice są nieznanymi. W takim przypadku wniosek w imieniu dziecka składa wyznaczony przez sąd opiekun prawny.

Dzieci rodziców bez obywatelstwa

Dziecko urodzone w Polsce nabywa też obywatelstwo polskie z mocy prawa, gdy jego rodzice nie posiadają żadnego obywatelstwa albo ich obywatelstwo jest nieokreślone.

Odwołania i terminy

Od decyzji w sprawie uznania za obywatela polskiego przysługuje odwołanie do MSW (za pośrednictwem Wojewody) w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Rozpatrzenie wniosku w I instancji powinno trwać do 60 dni. Zgodnie z art. 35 § 5 Kpa do powyższych terminów nie wlicza się terminów przewidzianych w przepisach prawa dla dokonania określonych czynności, w tym zajęcia stanowiska przez organy opiniodawcze, okresów zawieszenia

postępowania oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy strony albo z przyczyn niezależnych od organu.

Od postanowienia Prezydenta Polski w sprawie nadania obywatelstwa polskiego nie przysługuje prawo do odwołania. Postanowienia Prezydenta RP nie zawierają uzasadnienia. Zwykle czas oczekiwania na postanowienie Prezydenta RP trwa 2-3 lata.

Podwójne obywatelstwo

Polskie prawo przewiduje możliwość posiadania przez obywatela polskiego równocześnie obywatelstwa innego państwa. Na terenie Polski taka osoba zawsze traktowana będzie jak obywatel Polski (drugie obywatelstwo nie będzie brane pod uwagę).

Od cudzoziemca nie można żądać rezygnacji z poprzedniego obywatelstwa, zanim uzyska obywatelstwo polskie (tak było wcześniej). Jednak prawodawstwo niektórych innych krajów nie dopuszcza możliwości posiadania przez ich obywateli dwóch obywatelstw. Zdarza się, że uzyskanie polskiego obywatelstwa może oznaczać automatyczną utratę poprzedniego obywatelstwa.

Utrata polskiego obywatelstwa

Obywatel polski może utracić obywatelstwo polskie tylko na własny wniosek – skierowany do Prezydenta Polski za pośrednictwem wojewody lub konsula. Utrata obywatelstwa

następuje po 30 dniach od wydania postanowienia o wyrażeniu zgody na zrzeczenie się obywatelstwa przez Prezydenta. Prezydent nie wyrazi takiej zgody, jeśli dana osoba nie posiada obywatelstwa innego państwa lub przyrzeczenia jego nadania.

Warto wiedzieć:

- Wojewoda w trakcie rozpatrywania wniosku o uznanie za obywatela polskiego oraz Minister Spraw Wewnętrznych przed przekazaniem wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego Prezydentowi RP zwracają się o udzielenie informacji na temat cudzoziemca do Komendanta Głównego Policji i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów.
- Cudzoziemcowi odmawia się uznania za obywatela polskiego w przypadku gdy stanowiłoby to zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

- Jeśli cudzoziemiec złoży wniosek o uznanie za obywatela polskiego, a potem wystąpi o nadanie obywatelstwa – postępowanie o uznanie za obywatela polskiego zostanie umorzone.

Opracowano na podstawie przepisów:

Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim. (Dz.U. z 2012 r. poz 161).

Informacja przygotowana przez Fundację Polskie Forum Migracyjne w ramach projektu „Centrum Informacyjne dla Cudzoziemców 2”.

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz z budżetu Państwa.

Partnerzy projektu:

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

www.interwencjaprawna.pl

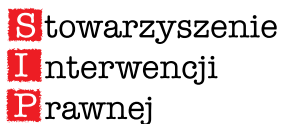
Wojewoda Mazowiecki

www.mazowieckie.pl

Polskie Forum Migracyjne

www.forummigracyjne.org

Za treść publikacji odpowiada Fundacja Polskie Forum Migracyjne. Poglądy w niej wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

